Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

СОВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ

ОРГАН ЦК І МІНСКАГА АБКОМА КП(б)Б

№ 40—41 (7482) СЕРАДА 7 КРАСАВІКА 1943 г.

ПРАЧЫТАЎ — ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ

ЗА ЧАС ЗІМОВАЙ КАМПАНІІ СОВЕЦКІЯ ВОЙСКІ НАНЕСЛІ ВАРОЖЫМ АРМІЯМ ЦЯЖКІЯ ВАЕННЫЯ ПАРАЖЭННІ І ВЫЗВАЛІЛІ АД НЯМЕЦКІХ ЗАХОПНІКАЎ ТЭРЫТОРЫЮ Ў 480.000 КВАДРАТНЫХ КІЛОМЕТРАЎ.

ВОРАГ СТРАЦІЎ ЗАБІТЫМІ БОЛЬШ 850.000 І ПАЛОННЫМІ 343.525 САЛДАТ І АФІЦЭРАЎ. ЗАХОПЛЕНЫ ВЯЛІКІЯ ТРАФЕІ.

НАШАЙ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ—СЛАВА!

ВЫНІКІ ЗІМОВАЙ КАМПАНІІ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

(З 10 ЛІСТАПАДА 1942 ГОДА ПА 31 САКАВІКА 1943 ГОДА)

31 сакавіка г. г. Чырвоная Армія завяршыла зімовую кампанію супроць нямецка-фашысцкіх войск.

За час зімовай кампаніі совецкія войскі нанеслі варожым арміям цяжкія ваенныя паражэнні. Чырвоная Армія нанесла нямецка-фашысцкім войскам самае вялікае ў гісторыі войнаў паражэнне пад Сталінградам, разграміла нямецкія войскі на Паўночным Каўказе і Кубані, нанесла рад цяжкіх паражэнняў ворагу ў раёне сярэдняга Дона і Варонежа, ліквідавала варожыя плацдармы на Цэнтральным фронце (Ржэў—Гжацк—Вязьма) і ў раёне Дземянска, прарвала блакаду Ленінграда.

За 4 месяцы і 20 дзён наступлення Чырвоная Армія ў вельмі цяжкіх умовах зімы прасунулася на захад на некаторых участках да 600—700 кіломeтраў. Совецкія войскі вызвалілі ад нямецкіх захопнікаў велізарную тэрыторыю ў 480.000 квадратных кіламетраў. У выніку наступлення Чырвонай Арміі былі ачышчаны ад ворага раёны краіны, якія маюць важнае эканамічнае і ваенна-стратэгічнае значэнне. Поўнасцю вызвалены Варонежская і Сталінградская вобласці, Чэчэна-Інгушская, Паўночна-Осецінская, Кабардзіна-Балкарская і Калмыцкая аўтаномныя рэспублікі, Стаўропальскі край, Чэркеская, Карачаеўская і Адыгейская аўтаномныя вобласці, амаль цалкам Краснадарскі край, Растоўская і Курская вобласці, значная частка Варашылаўградскай, Смаленскай і Орлоўскай абласцей з дзесяткамі вялікіх гарадоў і многімі тысячамі сёл і вёсак.

Чырвоная Армія, адкінуўшы ворага на захад, вызваліла важнейшыя водныя і чыгуначныя камунікацыі краіны, у тым ліку аднавіла спынены ворагам увосень 1942 года Волжскі шлях, ачысціла ад варожых войск усё цячэнне Дона. Вызвалены ад ворага і пушчаны ў эксплаатацыю чыгуначныя магістралі: Сталінград—Паворына, Сталінград — Ліхая — Варашылаўград, Сталінград — Краснадар, Владзікаўказ — Растоў-на-Дану, Ліскі—Мілерава — Шахты — Растоў-на-Дану, Елец — Касторная — Валуйкі—Варашылаўград, Масква — Вязьма, Масква — Ржэў — Вялікія Лукі і многія іншыя.

За час наступлення Чырвонай Арміі з 10 лістапада 1942 года па 31 сакавіка 1943 года нашымі войскамі ЗАХОПЛЕНЫ наступныя трафеі: самалётаў—1.490, танкаў—4.670, гармат рознага калібру—15.860, мінамётаў—9.835, кулямётаў—30.705, вінтовак—звыш 500.000, снарадаў—17 мільёнаў, патронаў—128 мільёнаў, аўтамашын—123.000, паравозаў—890, вагонаў—22.000, складаў з рознай ваеннай маёмасцю—1.825, а таксама вялікая колькасць радыёстанцый, матацыклаў і многа іншай ваеннай маёмасці.

За гэты-ж час нашымі войскамі ЗНІШЧАНА 3.600 самалётаў праціўніка, 4.520 танкаў, 4.500 гармат.

Усяго праціўнік за час нашага зімовага наступлення страціў: самалётаў — 5.090, танкаў—9.190, гармат—20.360.

З 10 лістапада 1942 года па 31 сакавіка 1943 года захоплена ў палон 343.525 варожых салдат і афіцэраў.

За гэты-ж час праціўнік страціў толькі забітымі больш 850.000 салдат і афіцэраў.

СОВІНФОРМБЮРО.

Ад Совета Народных Камісараў СССР

Патрыятычны пачын калгаснікаў і калгасніц Тамбоўскай вобласці ў снежні 1942 года, якія сабралі са сваіх асабістых зберажэнняў і ўнеслі ў фонд Чырвонай Арміі 40 мільёнаў рублёў на будаўніцтва танкавай калоны «Тамбоўскі калгаснік», выклікаў найшырэйшы водгук у масах насельніцтва нашай краіны.

Калгаснікі, рабочыя, служачыя, інтэлігенцыя, чырвонаармейцы, камандзіры і палітработнікі Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота, партызаны і партызанкі, следуючы пачыну тамбоўскіх калгаснікаў, унеслі, пачынаючы з 9 снежня 1942 г. па 31 сакавіка 1943 г., у фонд Чырвонай Арміі 7.041.320.000 (сем мільярдаў сорак адзін мільён трыста дваццаць тысяч) рублёў. Гэтыя сродкі, у адпаведнасці з выказаным жаданнем працоўных, накіраваны на далейшае ўзмацненне ваеннай магутнасці нашай краіны, на пабудову самалётаў, танкаў, артылерыі і баявых караблёў. Апрача таго, у фонд Чырвонай Арміі паступілі шматлікія каштоўныя рэчы і вялікая колькасць сельскагаспадарчых прадуктаў.

Збор сродкаў у фонд Чырвонай Арміі прайшоў як яркая дэманстрацыя совецкага патрыятызма працоўных СССР.

МАСКВА, ВЯРХОЎНАМУ ГАЛОЎНАКАМАНДУЮЧАМУ МАРШАЛУ СОВЕЦКАГА САЮЗА ТАВАРЫШУ СТАЛІНУ

Дарагі Іосіф Вісарыёнавіч!

З першых дзён айчыннай вайны працоўныя Віцебскай вобласці ўзняліся на свяшчэнную барацьбу супроць нямецка-фашысцкіх акупантаў. Дзесяткі тысяч партызан і партызанак днём і ноччу знішчаюць нямецкіх захопнікаў, знішчаюць тэхніку, разбураюць тылы варожых войск.

Партызаны і партызанкі Віцебскай вобласці, следуючы ўдзячнаму пачыну патрыётаў нашай Радзімы, натхнёныя паспяховым наступленнем Чырвонай Арміі, прасякнутыя нянавісцю да ворага і жаданнем хутчэй ачысціць нашу совецкую зямлю ад нямецкіх акупантаў, сабралі на будаўніцтва самалётаў і бронепаяздоў «Совецкая Беларусь» аблігацый і грошай на суму 2.540.077 рублёў. У зборы сродкаў актыўны ўдзел прымалі калгаснікі і калгасніцы акупіраваных раёнаў. Збор сродкаў прадаўжаецца і праходзіць як яркая дэманстрацыя бязмежнай любві і адданасці нашай маці-Радзіме, большэвіцкай партыі, Вам, геніяльны правадыр і палкаводзец Совецкага народа.

Партызаны і партызанкі Віцебскай вобласці запэўніваюць Вас, таварыш Сталін, што і надалей, не шкадуючы свайго жыцця, будуць бязлітасна знішчаць гітлераўскіх акупантаў да поўнага іх знішчэння і аказваць усямерную дапамогу нашай гераічнай Чырвонай Арміі.

Прыміце, дарагі таварыш Сталін, ад партызан і партызанак, якія дзейнічаюць у Віцебскай вобласці, гарачае прывітанне і пажаданне Вам доўгіх год жыцця і здароўя на карысць нашай Радзімы.

Сакратар Віцебскага абкома КП(б) Беларусі СТУЛАЎ.

Сакратару Віцебскага абкома КП(б) Беларусі таварышу СТУЛАВУ

Перадайце партызанам і партызанкам, калгаснікам і калгасніцам Віцебскай вобласці, якія сабралі 2.540.077 рублёў на будаўніцтва самалётаў і бронепаяздоў „Совецкая Беларусь“,—маё брацкае прывітанне і падзяку Чырвонай Арміі.

І. СТАЛІН.

На фронтах Айчыннай вайны

ЗНІШЧАЮЦЬ НЯМЕЦКУЮ ТЭХНІКУ

За мінулы тыдзень з 28 сакавіка па 3 красавіка ў паветраных баях і на аэрадромах праціўніка знішчаны 124 нямецкія самалёты. 3 красавіка часцямі нашай авіяцыі знішчана не менш 20 нямецкіх аўтамашын з войскамі і грузамі.

У Чорным моры наша авіяцыя патапіла тры транспарты праціўніка, 2 баржы і 2 тарпедныя катэры.

Нашы караблі ў Барэнцавым моры патапілі таксама транспарт праціўніка.

ПОДВІГ СОВЕЦКІХ ЛЁТЧЫЦ

На адным з участкаў фронта, на паўночны захад ад Белгарада, наша падраздзяленне за два дні баявых дзеянняў знішчыла да роты гітлераўцаў.

Лётчыцы—малодшыя лейтэнанты Тамара Памятных і Рая Сурначэўская сустрэлі некалькі варожых бамбардыроўшчыкаў і атакавалі іх. Тамара Памятных збіла два нямецкія бамбардыроўшчыкі, Рая Сурначэўская ў гэтым-жа паветраным баю збіла таксама два самалёты праціўніка.

РУКАПАШНАЯ СХВАТКА

У раёне сярэдняга цячэння Паўночнага Данца байцы Н-скага падраздзялення знянацку напалі на немцаў, якія будавалі абаронны рубеж. У выніку рукапашнай схваткі знішчана 80 салдат і афіцэраў праціўніка. Захоплены 3 кулямёты і вінтоўкі гітлераўцаў. Снайперы тт. Чарапкоў, Малакоўскі і Батум знішчылі 19 салдат і 3 афіцэраў праціўніка. Снайпер тав. Таропаў знішчыў 5 немцаў.

НА ЗДЫМКУ: Разлік гарматы гвардыі сержанта Я. Г. Цуканава, які збіў 4 варожых самалёты.

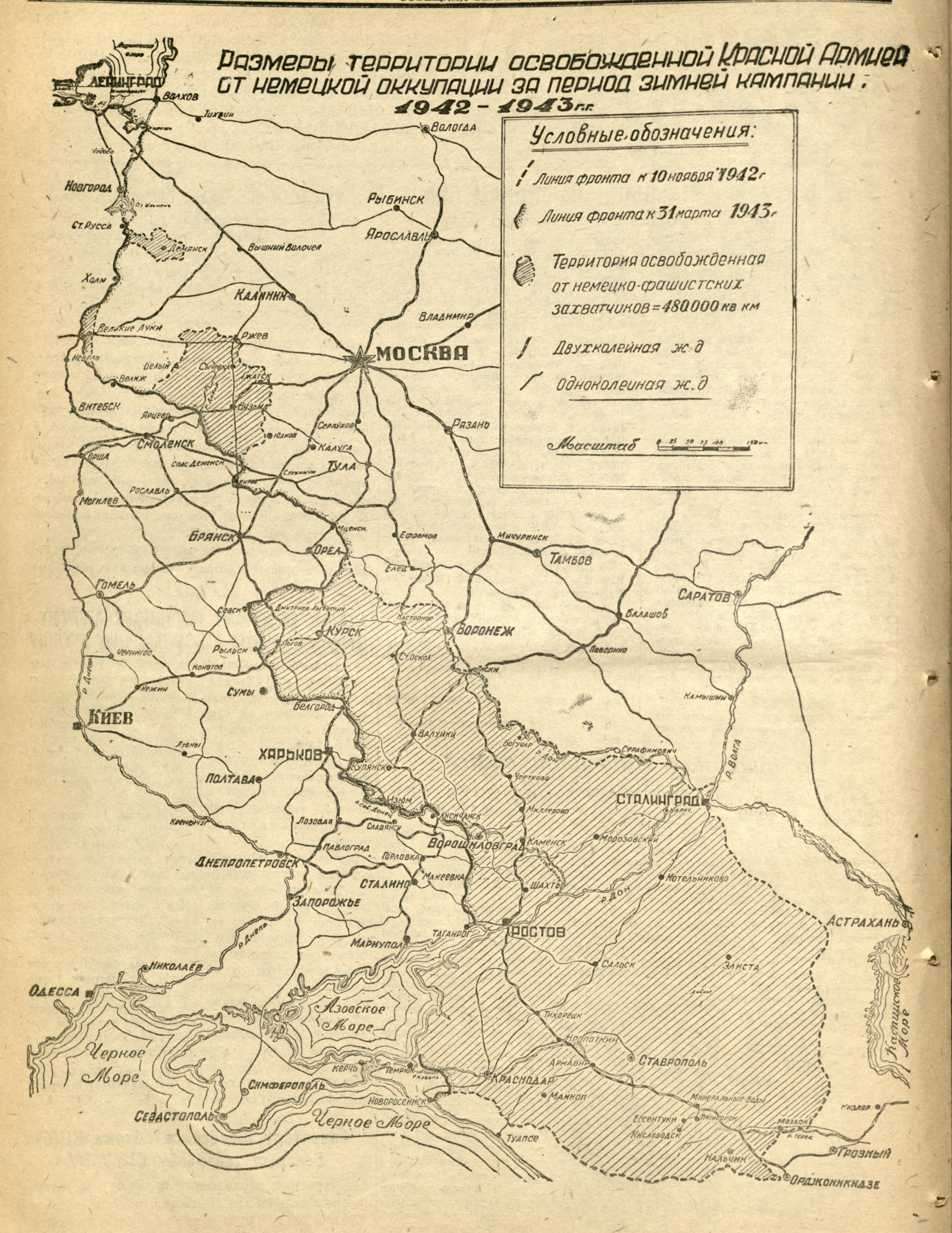
НА ПОЎДЗЕНЬ АД ІЗЮМА

На поўдзень ад Ізюма праціўнік 3 красавіка ўвёў у бой тры батальёны матарызаванай пяхоты і 20 танкаў. Наступленне немцаў падтрымлівалася вялікімі сіламі авіяцыі. Нашы часці адбілі ўсе атакі гітлераўцаў. Праціўнік страціў забітымі да 1.000 салдат і афіцэраў. Падбіта і спалена 9 нямецкіх танкаў і знішчана 30 аўтамашын. У паветраных баях збіта 5 нямецкіх самалётаў. Апрача таго 2 самалёты праціўніка знішчаны агнём нашай зянітнай артылерыі.

НАСТУПАЛЬНЫЯ БАІ НА КУБАНІ

На Кубані нашы часці вялі наступальныя баі. Байцы Н-скага злучэння, перамагаючы ўпорнае супраціўленне праціўніка, уварваліся на ўскраіны аднаго населенага пункта і вядуць вулічныя баі. На працягу дня знішчаны 4 гарматы, 8 мінамётаў і забіта больш 250 нямецкіх салдат і афіцэраў.

(З паведамленняў Совінформбюро).

Размеры территории освобожденной Красной Армией
от немецкой оккупации за период зимней кампании:
1942 - 1943 г.г.
Условные обозначения:
Линия фронта к 10 ноября 1942 г
Линия фронта к 31 марта 1943 г
Территория освобожденная от немецко-фашистских захватчиков = 480000 кв км
Двухколейная ж. д
Одноколейная ж. д
Масштаб
МОСКВА
Ленинград
Волхов
Тихвин
Вологда
Новгород
Ст. Русса
Демянск
Холм
Рыбинск
Ярославль
Вышний Волочек
Калинин
Владимир
Великие Луки
Невель
Ржев
Белый
Сычевка
Гжатск
Велиж
Вязьма
Витебск
Ярцево
Смоленск
Юхнов
Серпухов
Калуга
Рязань
Тула
Орша
Рославль
Могилев
Брянск
Мценск
Ефремов
Мичуринск
Тамбов
Орел
Елец
Гомель
Севск
Курск
Касторная
Воронеж
Саратов
Балашов
Поворино
Рыльск
Льгов
Ст. Оскол
Чернигов
Конотоп
Нежин
Сумы
Белгород
Камышин
Киев
Валуйки
Богучар
Серафимович
Лубны
Харьков
Купянск
Чертково
Полтава
Изюм
Миллерово
Сталинград
Лисичанск
Лозовая
Славянск
Ворошиловград
Каменск
Морозовский
Павлоград
Горловка
Днепропетровск
Макеевка
Шахты
Котельниково
Сталино
Запорожье
Ростов
Астрахань
Таганрог
Мариуполь
Николаев
Сальск
Элиста
Одесса
Азовское Море
Тихорецк
Кропоткин
Черное Море
Ставрополь
Керчь
Темрюк
Армавир
Краснодар
Симферополь
Новороссийск
Майкоп
Севастополь
Черное Море
Минеральные Воды
Ессентуки
Пятигорск
Кизляр
Моздок
Туапсе
Кисловодск
Грозный
Нальчик
Орджоникидзе
Каспийское Море
р. Волга
р. Дон
р. Днепр

СМЕРЦЬ ФАШЫСЦКІМ КАТАМ!

НОВАЕ КРЫВАВАЕ ЗЛАЧЫНСТВА ГІТЛЕРАЎСКІХ НЯГОДНІКАЎ

У горадзе Слуцку нямецка-фашысцкія акупанты знішчаюць совецкіх людзей хворых тыфам, а таксама западозраных у захворванні. Ужо знішчана 2.000 чалавек.

* * *

Шчаслівa і ў здароўі жыў наш народ пры совецкай уладзе. Уварваліся немцы на Беларусь і прынеслі з сабою ўсе страшэнныя хваробы, нечыстоты, смерць. Яны, гэтыя агідныя мярзотнікі, з'яўляюцца носьбітамі тыфа і ўсякай іншай заразы. Яны разбурылі дом совецкіх людзей, іх жыццё, знішчылі ўсе больніцы, замучылі і разагналі людзей медыцыны, асудзілі беларускі народ на голад, жабрацтва, выміранне.

Знішчэнне хворых совецкіх людзей і западозраных на хваробу—гэта новае нечуванае злачынства гітлераўскіх нягоднікаў у Беларусі. Нямецкія акупанты, якія, як чорная навалач, уварваліся на беларускую зямлю, паставілі сабе мэтай фізічнае знішчэнне беларускага народа. Яны пагалоўна знішчаюць усіх хворых і слабасільных, а тых, хто застаецца жывым, робяць нявольнікамі, рабамі.

Цяжкае гора лягло на беларусаў, на іх дзяцей, жанчын, старыкоў. Немец — няўмольны і крывавы кат, ён узняў сякеру над галавой кожнага совецкага чалавека на акупіраванай беларускай зямлі.

Трагедыя ў Слуцку — гэта трагедыя ўсяго беларускага народа. Аб гэтым нельга ні забыць, ні маўчаць.

Помсціць крывавым фашысцкім забойцам! Помсціць жорстка і бязлітасна! Помсціць усюды і заўсёды. Помсціць на кожным кроку, у любы дзень, у любы час.

Браты-беларусы! Бярыце зброю, ратуйце жыццё сваё, сваіх дзяцей, жонак, старыкоў. Ідзіце ў партызаны! Толькі зброяй, знішчальным, смяротэльным агнём можна спыніць раз'юшанага звера-немца.

Кроў за кроў! Смерць за смерць!

Толькі барацьбой мы выратуем свой родны край, свой народ ад карычневай фашысцкай чумы.

Смерць нямецкім акупантам!

„СЦЯГ БРЫГАДЫ"

(УРЫВАК З ПАЭМЫ)

Я не проста пішу,
А прысуд выношу,
Каб над ворагам здзейсніць пасля,
Бо чакае ратунку
Заняволеная зямля,
Нашых прагнучых пацалункаў.
Адрываўся ад спраў,
Слёзы, кроў, дым і попел пажараў
Не ў радкі я старанна збіраў,
А ў магутную хмару.
Дышуць полымнай сілай радкі.
Судны дзень набліжаецца.
З хмары
Хутка грозных маланак штыкі
Па нямецкіх галовах ударыць.
Няхай слёзы з вачэй — ручаём,
З сэрца — кроў,
а з нямецкае хаты
Льецца полымя ноччу і днём
У часы расплаты...

* * *

Больш чым год
мінуў з тае даты,—

І да сяла,
Франтавыя прысады
Абудзіўшы,
Брыгада ішла...
Шчокі вецер снежаньскі ліжа.
Заінелі вушанкі,
Маскхалаты і лыжы,
І сані, і танкі.
Іх палкоўнік Зарудны вёў—
Камандзір брыгады.
Белай парай дыханне байцоў
Сагравала прысады.
Іх сяло сустракала
У зімовай красе.
Хто сказаў,
што брыгады не стала,
Што забіты таварышы ўсе?
Хто паверыць захоча
У словы такія?
Бачыць кожны,
На ўласныя вочы:
Вось яны — дарагія,
Маладыя, суровыя,
Гарадскія, вясковыя,—
Да акопаў белаю хмарай
Набліжаюцца дзяцюкі.
Хутка,
Хутка па ворагу ўдарыць
Гартаваныя іх штыкі.

Аркадзь КУЛЯШОЎ.

АТРАД МАРАКА

— Змагайцеся так, як партызаны Марака,—часта можна пачуць сярод віцебскіх партызан.

Чаму гэты атрад ставіцца ў прыклад для іншых?

Атрад вырас з невялікай групы ў моцную баявую адзінку. Начале групы стаў мужны комсамолец Міша Марак. Хутка Міша стаў камандзірам атрада. У баях з фашыстамі ён загінуў геройскай смерцю. І тады партызаны, захоўваючы, як святыню, памяць аб сваім слаўным камандзіру, назвалі свой атрад імем Мішы Марака.

— Адпомсцім за смерць камандзіра!—грозным клятвай прагучэлі словы партызан над свежай магілай бясстрашнага комсамольца.

І партызаны стрымалі сваю клятву. За апошнія некалькі месяцаў пасля смерці Мішы Марака народныя мсціўцы знішчылі і паранілі да 1.000 немцаў і ўзялі ў палон 23 гітлераўцаў. Партызаны пусцілі пад адкос 8 воінскіх эшалонаў ворага, узарвалі тры масты і 16 аўтамашын, абрэзалі 15 кілометраў тэлеграфна-тэлефоннага дроту, захапілі вялікія трафеі.

У баях з нямецкімі акупантамі выраслі выдатныя воіны. Яны загартаваліся, навучыліся майстэрству партызанскай барацьбы. Узорам такога майстэрства можа служыць адна з апошніх аперацый па разгрому буйнага варожага гарнізона.

Камандаванню атрада было вядома, што сілы і зброя ворага значна перавышаюць сілы і зброю атрада, але гэта не спыніла смелых. Карыстаючыся змрокам, атрад непрыкметна прабраўся да вёскі і ўдарыў па цэнтральных будынках, дзе размясціліся асноўныя сілы праціўніка. Немцы былі захоплены знянацку. Штыком і куляй, прыкладам і гранатай знішчалі партызаны гітлераўцаў.

120 трупаў засталіся на вуліцах вёскі. Толькі нямногім немцам удалося ўцячы ад смерці.

Такія-ж удалыя баявыя аперацыі праводзіць атрад па разгрому варожых камунікацый. Пра адну з аперацый партызан Васіль расказвае:

— Цёмная ноч была тады. Мы сядзім у кустах непадалёк ад чыгуначнага насыпу. Вось па лініі прайшлі тры немцы. Рукі мімаволі сціскаюць аўтамат: адна чарга — і капут усім тром. Але наша задача—пусціць пад адкос варожы эшалон. Прыходзіцца стрымліваць сябе.

Хутка пачуўся нарастаючы грукат поезда. Я і падрыўніца Аксіння выскакваем на насып. Пачалася гарачая работа. Спяшаемся. Калі было замініравана палатно, поезд знаходзіўся ад нас метраў за чатыраста.

Толькі мы паспелі скрыцца, як пачуўся аглушальны выбух. Пад адкос паляцелі паравоз, вагоны. Нагружаныя боепрыпасамі вагоны ірваліся некалькі гадзін, і фрыцы нічога не выратавалі, бо не маглі падступіцца, — закончыў Васіль свой захапляючы расказ.

— Да вайны я скончыў школу снайпераў,—расказвае другі партызан Аляксандр. —Не так даўно наш атрад біўся з фашысцкімі карнікамі. Мы занялі абарону на ўскраіне вёскі. Раптам байцы заўважылі нямецкіх разведчыкаў. Не ведаючы аб нашай прысутнасці, немцы падышлі да самай вёскі, збіўшыся ў кучу, пачалі раіцца. Я прыцэліўся. Ад першага стрэлу паваліўся афіцэр. Салдаты залеглі. Але хутка адзін з іх падняўся. Я зноў стрэліў, і другі фрыц паваліўся з прабітай галавой. Да забітага кінуўся трэці немец, намерваючыся, як відаць, дапамагчы яму, але зноў трапны стрэл, і немец нязграбна валіцца на папярэдняга забітага. У гэтым баю агнём са сваёй снайперскай вінтоўкі я забіў чатырох нямецкіх афіцэраў і 8 салдат.

Так бясстрашна змагаюцца супроць нямецкіх акупантаў мужныя сыны беларускага народа.

В. ПАЛЕСКІ.

Н-СКІ РАЁН БЕЛАРУСІ.
(Наш кар.).

ЗНІШЧЫЛІ 1.000 НЕМЦАЎ

Некалькі партызанскіх атрадаў, якія дзейнічаюць у адным з раёнаў Віцебскай вобласці, у канцы сакавіка вялі жорсткія баі з карным атрадам праціўніка. У выніку гэтых баёў партызаны разгромілі два батальёны Себежскага гарнізона, якія тэрмінова прыбылі на дапамогу пацярпеўшай няўдачу карнай экспедыцыі гітлераўцаў. Нямецка-фашысцкія захопнікі страцілі ў гэтых баях толькі забітымі звыш 1.000 салдат і афіцэраў. Партызанамі захоплены вялікія трафеі.

Група віцебскіх партызан на ўчастку чыгункі Віцебск—Полацк пусціла пад адкос нямецкі воінскі эшалон. Пры крушэнні разбіты паравоз, 19 вагонаў і платформаў.

БОЙ ЗА ВЁСКУ

Гітлераўскія мярзотнікі неадназова спрабавалі знішчыць вёску М. і яе жыхароў. Але кожны раз намеры драпежнікаў праваліліся. Партызаны добра абараняюць вёску, змагаюцца за яе стойка і храбра.

Нядаўна вораг зноў паўтарыў свой замах.

На гэты раз нямецкія карнікі наступалі трыма калонамі, больш чым па сотні фашыстаў у кожнай. Яны былі ўзброены гарматамі, мінамётамі, аўтаматамі.

Але нішто не зламала сілу народных мсціўцаў. Атрады Осіпа і Міхаіла арганізавалі засады. Як толькі немцы падышлі да маста, партызаны ўдарылі па іх з засады. Станкавы кулямёт Пятра і ручныя кулямёты Васіля і Кастуся метка білі па калоне. Фашысты залеглі, але праз некалькі часу зноў падняліся і паспрабавалі аднавіць наступленне. Партызанскі агонь узмацніўся, і вораг зноў быў вымушан адступіць.

Тады карнікі рашылі абыйсці засаду з флангаў. І гэты нумар не ўдаўся. Партызаны ўдарылі з флангавых засад. Як ні дамагаліся акупанты прарвацца наперад, усе іх атакі былі адбіты.

На полі бою фашысты пакінулі 57 трупаў сваіх салдат і афіцэраў і многа раненых.

Г. ШЧАРБАТАЎ.

ПАЛЕССЕ.

СМЕЛЫ НАЛЁТ

Партызанскі атрад «Жалезняк», які дзейнічае ў адным з раёнаў Вілейскай вобласці, 26 сакавіка зрабіў паспяховы налёт на нямецкі гарнізон у вялікім населеным пункце.

Партызаны знішчылі 210 салдат і афіцэраў праціўніка і разгромілі ўправы паліцыі і жандармерыі. Захоплена ўзбраенне варожага гарнізона і два склады з харчаваннем.

Выканаўшы баявое заданне, партызаны без страт вярнуліся на сваю базу.

БАЯВЫЯ СПРАВЫ

Як паведамляюць, партызаны атрада, які дзейнічае ў адным з раёнаў Магілёўскай вобласці, 18 сакавіка разгромілі нямецкі карны атрад, які учыніў расправу над мірнымі совецкімі жыхарамі. Забіта 18 і паранена 23 гітлераўцы.

Партызаны другога атрада знішчылі 4 аўтамашыны з нямецкімі салдатамі і афіцэрамі. Захоплены трафеі: 3 кулямёты, 3 аўтаматы, 35 вінтовак і боепрыпасы.

ПІСЬМО МАЦІ ДА СЫНА

Сын мой! Любы, родны мой!

Я не ведаю, дзе ты, куды загнаў цябе буйны вецер вайны.

Ведаю толькі адно: дзе-б ты ні быў, ты застаўся такім, якім я цябе нарадзіла: чэсным, добрым, адважным і бясстрашным. Як і маці, любіш сваю бацькаўшчыну, сваю радзіму. Ведаю, што б'еш немца.

Што табе расказаць пра сябе? Гэта страшна і цяжка—расказваць пра гора.

Праклятыя немец замучыў мяне, ён смокча кроў маю, знясільвае маю душу. Паглядзеў-бы ты на маю галаву — яна ўся сівая, а мне-ж не так ужо многа год. Паглядзеў - бы ты на мой твар — ён увесь у маршчынах.

Сын мой! Я зусім не тая, што была. І жыву я не той вялікай радасцю, якою жыла, а той вялікай і святой нянавісцю, якая пылае ў сэрцы, нянавісцю да праклятага ката-немца.

Немец усё забраў. Зямля, на якой працавалі ўсе нашы дзяды і прадзеды, забрана для нямецкіх памешчыкаў.

Тут маёнткі, а мы рабы. Немец выцягнуў усё з сундукоў і куфраў, спапяліў нашы будынкі.

Тваіх сёстраў Любу і Ганну немцы абясчэсцілі, знясілавалі, а пасля пагналі на катаргу ў Нямеччыну. Я бачыла чалавека, які вырваўся з фашысцкай катаргі. Ён апавядаў, як жывуць твае сёстры. Страшэнныя лёс іх, гінуць яны, вянуць, як дрэўцы ад лядзяной навалы.

Немцы-ірады хацелі злавіць і тваіго брацішка Мішу, каб таксама адаслаць у няволю. Але Мішка ўцёк і пайшоў у партызаны.

Тваіго дваюраднага брата Мікалая немцы напаткалі на ўзлессі—ён ішоў збіраць галлё, бо дома замярзалі дзеці.

— Партызан!—крыкнулі нямецкія звяры. Без ніякага суда і следства яны пацягнулі нешчаснага на шыбеніцу. Ён ішоў да шыбеніцы маўклівы і строгі. Ні адна слязіна не заблішчэла ў яго вачах. І калі кат накідваў на шыю вяроўку, Мікалай штурхануў яго нагой і сказаў сабраўшымуся натоўпу такія словы:

— Людзі добрыя, ідзіце ў партызаны! Вось бачыце, як дрэнна зрабіў я, што не пайшоў... Няхай жыве совецкая ўлада! А немцам — смерць!

Чуля я, сыночак, што геройчныя войскі Чырвонай Арміі ўжо зусім блізка каля Беларусі, што яны спяшаюцца на выратаванне нашай беларускай зямлі. Ідзі-ж з імі разам, ідзі хутчэй і настойлівей. Ратуй сваю маці, свой дом, сваіх дзяцей.

Мацней бі немца! Гэта клічу цябе, сынок, я, твая маці, цябе кліча мая сівая галава, мае выплаканыя вочы.

Чакаю цябе пераможцам, і з радасцю сустрэну цябе.

Твая маці **АЎДОЦЦЯ.**

Нашы байцы і камандзіры вызвалілі ўжо ад фашысцкага палону сотні тысяч жанчын, дзяцей і старыкоў. Баец Васілій Нікалаевіч Хрусталёў, прасоўваючыся са сваёй часцю наперад, сустрэў у вызваленай вёсцы Пашнікава, Бельскага раёна, Смаленскай вобласці, сваю сям'ю.

НА ЗДЫМКУ: Сустрэча В. Н. Хрусталёва са сваёй маці Прасковяй Нікітаўнай.

НОВЫ ПОСПЕХ

Партызанскі атрад, які дзейнічае ў адным з раёнаў Мінскай вобласці, у нядаўніх баях супроць нямецкай карнай экспедыцыі знішчыў да 200 гітлераўцаў.

14 сакавіка мінскія партызаны зрабілі смелы налёт на воінскі эшалон праціўніка. Мужныя совецкія патрыёты знішчылі паравоз і 10 класных вагонаў.

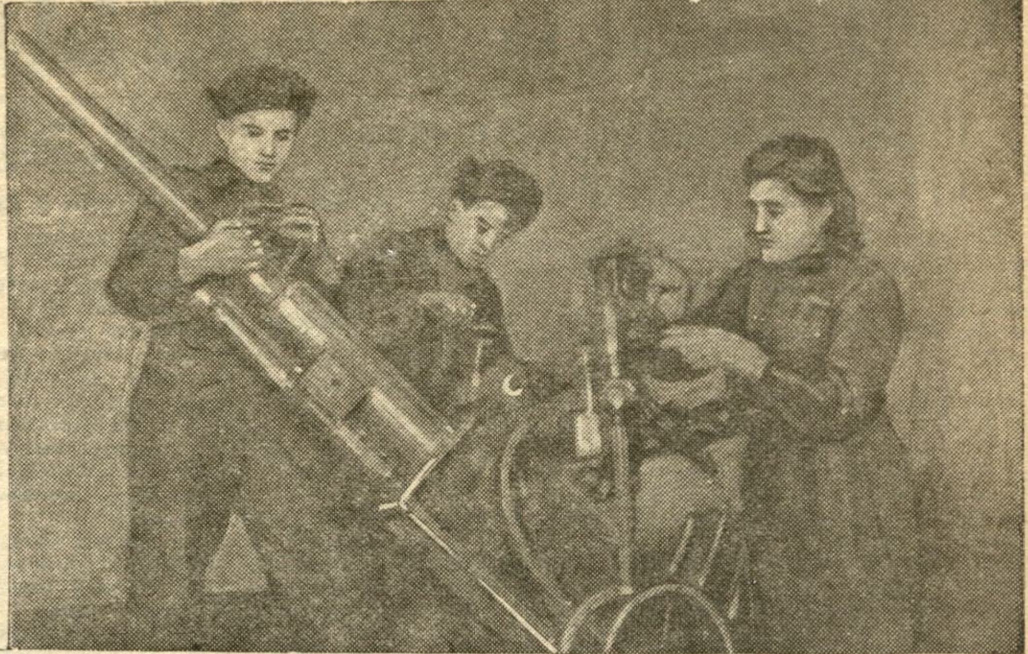
Ружэйна-кулямётным агнём забіта і паранена 130 варожых салдат і афіцэраў.

ГРУПА СЛАВАКАЎ ПЕРАЙШЛА ДА ПАРТЫЗАН

Як паведамляюць, да партызан перайшла група салдат славакаў з вартавых часцей праціўніка. Славакі заявілі:

«Мы, салдаты славацкай рэзервовай дывізіі, знаходзіліся ў Беларусі, дзе неслі ахову чыгуначных ліній, мастоў і іншых аб'ектаў. Немцы ўчынялі нечуваныя зверствы і агідныя злачынствы ў адносінах да мясцовых совецкіх жыхароў. Мы пераканаліся, што чэхам і славакам з немцамі не па шляху. Мы не жадаем дапамагаць ім паліць вёскі і расстрэльваць нявінных дзяцей, жанчын і старыкоў. Як сыны вялікай сям'і славянскіх народаў, мы перайшлі на бок партызан і разам з імі ў глыбокім тылу б'ём немцаў, дапамагаем Чырвонай Арміі знішчаць фашысцкіх захопнікаў. Тут, у Беларусі, мы змагаемся за вызваленне славян ад фашысцкага рабства, за свабодную і незалежную Чэхаславакію».

НА ЗДЫМКАХ: Злева—дзяўчаты—байцы МПВО на вуліцах Ленінграда. Справа — перадавікі Н-скага артылерыйскага завода Б. А. Шчоткін, К. В. Іваноў і А. Я. Кадзетава, якія, выконваючы штодзённа па дзве—тры нормы, сабралі ў падарунак фронту некалькі зянітных гармат звыш плана.

ПА СОВЕЦКАЙ РАДЗІМЕ

ПРАДМАЙСКАЕ СПАБОРНІЦТВА

★ Скура-абутковы камбінат імені Комінтэрна здаў у сакавіку ў фонд Галоўнага Камандавання 4.600 пар абутку.

★ Верх-ісецкія сталевары рашылі да 1 мая даць у асобы фонд Галоўнага Камандавання тысячу тон звышпланавага метала.

★ Калектыў 1-га промысла «Сталіннафты» здабыў звыш плана каля 2.300 тон нафты.

★ Трэст «Лензолата» перавыканаў квартальную праграму золатаздабычы. Гарнякі абавязаліся на два тыдні раней тэрміну закончыць месячны план і даць дадаткова вялікую колькасць золата ў асобы фонд Галоўнага Камандавання Чырвонай Арміі.

НОВЫ МАРТЭН УСТУПІЎ У СТРОЙ

Уступіў у строй новы мартэнаўскі цэх на Рэўдзінскім метызнаметалургічным заводзе. 31 сакавіка першая печ новага мартэнаўскага цэха выдала плаўку сталі.

АДНАЎЛЕННЮ СТАЛІНГРАДА ДАПАМАГАЕ ЎСЯ КРАІНА

Услед за падарункамі саратаўцаў у Сталінград прыбыў эшалон з Горкага, гружаны будаўнічымі матэрыяламі, абсталяваннем, аўтамашынамі, харчаваннем.

Дэлегацыі Саратава і Горкага былі цёпла сустрэнуты працоўнымі геаічнага горада. Адбыўся агульнагарадскі мітынг. Сакратар Сталінградскага абкома ВКП(б) тав. Чуянаў горача падзякаваў дэлегатаў за аказаную дапамогу і заверыў іх у тым, што Сталінград зноў стане квітнеючым індустрыяльным горадам.

ПАДАРУНКІ БАЙЦАМ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

У Дагестане пачаўся збор першамайскіх падарункаў байцам і камандзірам Чырвонай Арміі. Калгаснікі аула Утамыш падрыхтавалі да адпраўкі 20 пасылак з мясам, яйкамі, сырам і пячэннем. Жонка франтавіка Хасаева адправіла абаронцам радзімы пасылку з жаранымі курамі, здобай, садавінай, бялізнай. Горцы сабралі вялікую колькасць яблык і грэцкіх арэхаў.

У ВАРОНЕЖЫ

У Варонежы поўным ходам ідуць аднаўленчыя работы. Пушчан рад прадпрыемстваў мясцовай прамысловасці і прамысловай кааперацыі. Адкрыты магазіны, сталовыя, хлебапякарні, лазні, цырульні. Да 1 мая будзе пушчана першая чарга трамвая. У 1943 годзе будуць адноўлены дзве гасцініцы, тэатр, кінотэатр, абласная бібліятэка. Звыш 15 мільёнаў рублёў будзе выдаткавана на будаўніцтва і аднаўленне жыллёвых будынкаў.

СМЕРЦЮ ГЕРОЯ

Мы сядзелі ў бліндажы. Водсветы агню з невялікай печкі золатам пераліваліся на ордэне Чырвонага Сцягу, які ўпрыгожваў грудзі майго суседа. На дварэ бушаваў вецер. Чуліся раскаты артылерыйскіх залпаў. З завываннем праляцела над бліндажом міна і разарвалася недалёка — агонь у печцы скалыхнуўся, на галовы пасыпалася зямля. Затрашчалі нямецкія аўтаматы.

Пярэдні край абароны. Гадзіну таму назад совецкія воіны адбілі контратаку гітлераўцаў і цяпер частка чырвонаармейцаў адпачывала. Немцы хацелі адбіць страчаны ўчора рубеж, але яны не дабіліся ніякіх поспехаў. Байцы моцна ўтрымліваюць заваёваны рубеж.

Дзелімся ўражаннямі нядаўняга бою.

— Здорава ты іх, Даніла Дзмітравіч, часануў, — гаворыць баец Калугін, звяртаючыся да ордэнаносца.—Я сам бачыў, як ад меткіх тваіх выстралаў слаліся фрыцы. Многа ты іх улажыў.

Даніла Дзмітравіч Парахонька ўсміхнуўся:

— Але і ты не промах,—адказаў ён.—Як паласнуў, дык адразу некалькі фрыцаў з капытоў далоў.

Даніла Парахонька да вайны жыў у Лоеўскім раёне, Гомельскай вобласці. Ён там працаваў у сістэме спажыўкааперацыі.

Я прашу яго расказаць, за што ён атрымаў ордэн. Даніла Дзмітравіч ахвотна расказвае. Усплываюць малюнкі далёкага мінулага. Грамадзянская вайна. Немцы на Беларусі. Чырвоная Армія гоніць іх з родных зямель. У радах чырвоных воінаў і Даніла Дзмітравіч.

У часе расказа ў бліндаж ўвайшоў намеснік камандзіра батальёна па палітчасці. Ён таксама з Беларусі. Нарадзіўся ў Будакашалёўскім раёне.

— Ну, віншую вас, таварыш Парахонька! — гаворыць ён. — Камандзір дывізіі ўзнагародзіў вас за апошні бой медаллю «За адвагу».

Некалькі моцных узрываў скалыхнулі бліндаж. Вось яшчэ і яшчэ... Немцы абрушылі сотні мін на наш пярэдні край, а затым пачалася другая контратака. Бліндаж апусцеў. Чай застаўся недапіты. Чырвонаармейцы рынуліся на ворага.

Дзесяткі ракет узляцелі ў неба. У водсвеце ракет між уцалеўшых дрэў відаць фігуры нямецкіх аўтаматчыкаў. Парахонька цэліцца і плаўна спускае курок. Немец, узмахнуўшы рукамі, валіцца на зямлю. Даніла Дзмітравіч узяў на мушку другога фрыца. Выстрал — і яшчэ адзін фашыст асунуўся пад куст. Парахонька б'е метка. Пасля кожнага яго выстрала—адным немцам менш.

Контратака адбіта. Але Даніла Дзмітравіч не вярнуўся ў цёплы бліндаж, не дапіў сваёй конаўкі чаю. Варожая куля абарвала жыццё совецкага воіна. Ён загінуў, як герой, на полі бою.

Тут, на рускай зямлі, ён абараняў горад Леніна і сваю любімую Беларусь. І за яе чэсць, свабоду і незалежнасць ён аддаў жыццё. Тысячы беларусаў, якія мужна і бясстрашна змагаюцца ў радах Чырвонай Арміі, адпомсцяць за брацкую кроў заклятым нямецкім галаварэзам, адпомсцяць за родны зруйнаваны край.

Совецкія воіны ідуць на захад. Яны ідуць па трупах ворага.

Л. САСІМОВІЧ.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ.

ДЗЕЦІ НЕ БУДУЦЬ СІРОТАМІ

Яны нарадзіліся тут. Раслі, як кветкі ў полі, пад бацькаўскай і матчынай ласкай. Радзіма пяшчотна выхоўвала сваіх юных сыноў і дачок, давала ім усё, што патрэбна, каб чалавек рос мужным, здаровым. Будучыня ў кожнага з іх была яснай, з багатай перспектывай.

Цудоўнае жыццё абарвалася ў чэрвеньскі дзень, калі над нашымі гарадамі і вёскамі з'явіліся чорныя сцярвятнікі, з павукамі на крылах, калі полымя пажараў узнялася слупамі над гарадамі і сёламі Беларусі.

Сотні беларускіх дзяцей, якія знаходзіліся ў піонерскім лагеры Нарач, санаторным лагеры Ратамка, дзіцячых садах і дамах Мінска, Оршы, Віцебска, Полацка, Мсціслаўля, былі эвакуіраваны ў совецкі тыл.

Цёпла прынялі беларускіх дзяцей у брацкіх рэспубліках і абласцях. Мясцовыя арганізацыі зрабілі ўсё для таго, каб дзеці жылі ў нармальных умовах, каб яны не адчувалі сябе сіротамі. Велізарную работу праводзяць мясцовыя педагогі і педагогі, эвакуіраваныя з Беларусі. За выдатную пастаноўку работы Полацкі дашкольны дзетдом, эвакуіраваны ў Валагодскую вобласць, атрымаў пераходны чырвоны сцяг Наркомасветы РСФСР. Работнікі дзетдома імкнуцца акружыць кожнае дзіцё ласкай, увагай і клопатамі.

У дзетдом прыбываюць дзеці з варожага тыла вельмі знясіленыя. За кароткі тэрмін дзяцей ужо не пазнаць. Здаровыя і вясёлыя, яны бадзёра танцуюць у музыкальны час. Так, напрыклад, было з хлопчыкам Коляй Карусёвым. Калі яго прывезлі з варожага тыла, урач паківаў галавой: вельмі-ж змучаны быў хлопчык. Але не прайшло і двух месяцаў, як Коля, дзякуючы ўмеламу і клапатліваму догляду, ажыў і павесялеў.

Дзеці добра памятаюць першыя дні вайны, свае родныя палеткі, вуліцы гарадоў, разбураныя нямецкімі забойцамі. Яны чытаюць пра барацьбу беларускага народа супроць нямецка-фашысцкіх акупантаў, вядуць перапіску з партызанамі. Кіраўнік Аршанскага дашкольнага дзетдома імені Леніна т. Дворкін у сваім лісце піша: «Ва ўсёй нашай штодзённай рабоце мы стараемся выхоўваць у дзецях глыбокую любоў да Совецкай Радзімы, лютую нянавісць да ворага. У кожным выступленні дзіцячай мастацкай самадзейнасці —беларускія песні і танцы «Лявоніха», «Крыжачок» і іншыя».

Эвакуіраваныя дзеці добра апрануты, забяспечаны харчаваннем.

Няма ў нашай краіне бяздомных сірот. Радзіма клапоціцца аб кожным дзіцяці, якое страціла сваіх бацькоў у час вайны з праклятым ворагам.

С. ШАЎРОВА.

П'ЕСА БЕЛАРУСКАГА ДРАМАТУРГА У ГОРКАЎСКІМ ТЭАТРЫ

У Горкаўскім абласным драматычным тэатры з вялікім творчым поспехам ідзе п'еса беларускага драматурга рэжысэра Віктара Галаўчынера—«Урок жыцця».

П'еса паказвае нарастаючую барацьбу насельніцтва супроць гітлераўскіх захопнікаў у акупіраваных фашыстамі краінах.

Спектакль гэты ідзе ў абласным тэатры чацверты месяц з неаслабным поспехам.

У ДЗЯРЖАЎНЫМ ВЫДАВЕЦТВЕ БССР

Дзяржаўнае выдавецтва Беларускай ССР выпусціла асобнымі зборнікамі нарысы аб Героях Совецкага Саюза — сынах беларускага народа, слаўных партызанах Міхаіле Сільніцкім і Ціхане Бумажкове. Нарысы напісалі пісьменнікі Кандрат Крапіва і Кузьма Чорны.

Падрыхтаваны да друку зборнікі прамоў і загадаў таварыша Сталіна за час Айчыннай вайны і асобных артыкулаў М. І. Калініна, а таксама зборнік «Партызанская вайна на Беларусі» — артыкулы П. К. Панамарэнка.

У бліжэйшы час выходзяць з друку матэрыялы першага і другога мітынгаў прадстаўнікоў беларускага народа.

МІЖНАРОДНАЯ ІНФАРМАЦЫЯ

ВАЕННЫЯ ДЗЕЯННІ Ў ТУНІСЕ

У першыя дні красавіка войскі саюзнікаў прадаўжалі прасоўвацца і занялі мыс Серат (Паўночная Афрыка). У раёне на ўсход ад Эль-Гетара амерыканскія войскі захапілі новую тэрыторыю. У выніку паспяховай атакі саюзных войск праціўнік страціў многа салдат забітымі і захопленымі ў палон.

ВЫНІКІ ДЗЕЯННЯЎ АНГЛІЙСКАЙ АВІЯЦЫІ

На працягу сакавіка англійскія самалёты скінулі на аб'екты ў Германіі звыш 8.000 тон фугасных і запальваючых бомб. Англійская авіяцыя тройчы бамбіла Берлін, два разы Эсэн, а таксама зрабіла налёты на Гамбург, Нюрнберг, Мюнхен, Штутгарт, Дуісбург і Бохун.

НАЛЁТЫ НА ЭСЭН І ЗАВОДЫ РЭНО

Уноч на 4 красавіка англійскія бамбардыроўшчыкі зрабілі моцны канцэнтраваны налёт на Эсэн. Было скінута 900 тон бомб. У выніку бамбардыроўкі прычынены новыя разбурэнні вялізным ваенным заводам Крупа. Таксама прычынены значныя страты ўсяму раёну горада Эсэна.

4 красавіка вялікія злучэнні амерыканскіх цяжкіх бамбардыроўшчыкаў зрабілі паспяховы налёт на заводы Рэно, якія размешчаны на ўскраіне Парыжа.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.
А148.